

Riksspelmansveckan är inte enbart folkmusik. Det finns också inslag av dans. Som här, då Strängnäs Gilles folkdanslag ger en fin uppvisning vid Tovastugan på tisdagskvällen.

vid riksspelmansveckan i Nyköping. Den första dagen fick Sörmland en ny riksspelman. Det var Elna Andersson från Nyköping som imponerade på juryn så till den grad att hon kvalificerade sig för den åtråvärda "titeln".

Samtidigt som dagens nya riksspelmän offentliggjordes stod för övrigt Elnas man, Axel, på Culturum och berättade om sin folkmusik tillsammans med två andra traditionsbärare; Assar Bengtsson från Skåne och Päckos Gustaf från Dalarna. Tala om att tisdagen var Anderssons dag...

Nu går riksspelmansveckan i Nyköping in på upploppet för att kulminera under veckoslutet med spelmansstämmor vid Nyköpingshus under såväl lördag som söndag. Vid den stora finalen på söndag delas årets Zornmärken ut till alla de nya riksspelmännen – som i gengäld ska visa publiken vad de kan prestera på respektive instrument.

Men om programmet kulminerar i de återstående dagarna innebär det ingalunda att det varit händelseöst hittills. Olika framträdanden och aktiviteter har avlöst varandra på Culturum, vid Tovastugan, på Nyköpingshus osv.

Den redan nämnda traditionsbärarkonserten i Culturum är bara ett av flera exempel. Samma kväll, i tisdags, framförde bl a Svensk Folkdansensemble sin uppmärksammade uppsättning av "Kronbruden" på Nyköpings Teater.

En annan av veckans höjdpunkter var förstas onsdagskvällens konsertafton med Lars Roos och ett antal sörmländska spelmän. "Roman-

Spelmansveckan går som en dans

tiskt och folkligt" löd rubriken för programmet och därmed är också sagt att olika musikstilar fanns representerade; folkmusik, folkmusik i konstmusikaliska arrangemang och folklivsskildringar i text och ton.

– Omkring 1800 uppstod ett starkt intresse för folkkultur – det är fråga om ett akademiskt intresse, om forskning och uppteckning men också om allmogekulturen som inspirationskälla för konstnärligt skapande, berättar Bernt Olsson, en av kvällens medverkande.

"Romantiskt och folkligt" presenterade kanske inte de litterära mästerverken från

1800-talet men däremot tidstypisk musik och tidstypiska texter, texter som på olika sätt belyste folklivet.

Bland de medverkande fanns, förutom Lars Roos, Christina Frohm, Anders Eklundh, folkmusikgruppen Simmings, Lennart Lundblad, Emma Bouvin, Anita Hedlund, Per Ekedahl och Klas Höök.

Estniskt besök

Under förutsättning att programmet för spelmansveckan kunde följas till punkt och pricka blev torsdagen (den dag Sörmlandsbygden går i

press, därav reservationen...) en annan "höjardag". Bland gästerna fanns nämligen den estniska folkmusikgruppen Leegajus som bl a engagerats att ge konsert på Culturum – men också för att medverka vid ett evenemang på Borggården, en kväll som förhoppningsvis utvecklades till rena folkfesten. I varje fall borde förutsättningarna ha funnits...

I kväll stundar så gästbud på Nyköpingshus. Men denna moderna upplaga lär kunna besökas alldeles riskfritt. Arrangörerna har laddat upp med musik, dans och förtäring.

Arne Lind

Nyköping är på fötter för att lära sig dansa under Riksspelmansveckan.

Sta'n dansar och lär

NYKÖPING (SN): Nyköping är ett eldorado för folkmusikintresserade just nu. Hela dagarna är det fullt av olika arrangemang i folkmusikens tecken. Säckpipelåt från kyrktornet, fiolspel i Tovastugan, konserter och samkväm.

De som ännu inte kan dansa och spela har missat dans- och fiolkurserna på torget.

På scenen framför kommu-

nalkontoret står Leif Johansson och spelar fiol. Petra Molin stampar takten och klappar i händerna samtidigt som hon iakttar paren som dansar, hon är läraren i den polskakurs som pågår. Alla som vill kan få en snabb kurs i polska. På torsdagen var det Bingsjöpolska.

På första parkett sitter två äldre systrar och tittar på. De gillar musiken och visar det genom att diskret stampa takten med ena foten.

– Man kan ju inte låta bli att stampa takten, säger Karin Westman-Berg, från Uppsala. Vore vi 25 år yngre skulle vi

vart med. Det har skapat oss en sån glädje hela vårt liv att dansa folkdans.

Favoritkavaljer

– Vi ser med det samma vem som har den rätta rytmen i kroppen, säger hennes syster, Anne-Sophie Eckerbom. Jag har redan sett ut min favoritkavaljer.

Systrarna har dansat sen de var i tonåren. De har träffat sina respektiva makar på danser för länge sedan.

När klockan i Gamla Rådhuset just slagit tre slag hör spåda säckpipetoner från tornet på Nicolai kyrka. Högst upp i kyrktornet står Göran Kunstberg och spelar en låt på säckpipa.

I Tovastugans dunkel sitter ett tiotal spelmän. De flesta sitter i en halvcirkel runt en äldre spelman.

– Lär oss en låt Axel, säger en av de yngre spelmännen till den gamla.

– Spela ni en låt istället, svarar Axel. Jag kan väl också behöva lära mig.

Axel börjar i alla fall berätta

om en polska han lärt av sin far. Den heter Vedklubben.

När Axel spelar låten sitter alla spelmännen framför tysta och koncentrerade. De lyssnar och tittar för att lära låten Axel spelar.

Rädd att störa

De som inte spelar själva sitter runt väggarna i Tovastugan. De applåderar, först försiktigt som om de är rädda att störa den högtidliga stämningen, sedan intensivare och hjärtligt.

Nästa låt Axel spelar kan alla spelmännen och de spelar samstämmigt. Allt fler som vill spela eller lyssna droppar in. Fast det är redan fullt i den lilla stugan.

Prova fiolspel

Senare på eftermiddagen får alla de som blivit inspirerade av folkmusiken själva prova på att spela fiol. Då är det kurs i fiolspel på Stora torget för den som vill.

– Bra, säger fiolläraren.

– Va roligt, utbrister Irene Deli, en flicka i tioårsåldern.

– Prova nu två av varje, säger läraren uppmuntrande. Irene gör som läraren säger och upptäcker plötsligt att hon spelat halva "Blinka lilla stjärna där".

CARSTEN LARSEN

hade inte setts innan de lärde sig att dansa polska tillsammans. levelse hur dansen ska trädas.

- Vore vi 25 år yngre skulle vi också ha varit med och dansat, säger systerarna Anne-Sophie Eckerbom, Ludgo och Karin Westman-Berg från Uppsala.

Axel omgiven av sina lärjungar.

I ett av Tovastugans hörn hittade vi Jan Lundin och Ingvar Andersson som bytte låtar.

□ Musik i slott, musik i koja. Musik och dans, på gator och torg. Riksspelmansveckan i Nyköping rullar vidare. På söndag blir det slut och då väntas invasion.

Den traditionella riksspelmansstämman äger rum vid Nyköpingshus. Tal ska hållas av landshövding Bengt Gustavsson. Årets Zornmärken delas ut och de nya riksspelmännen – 100 spelar upp under veckan – låter sina instrument ljuda. Då tillkännages också vem det är, som får Zorns guldmärke 1990.

□ Sörmland gynnat

Sörmland blev särskilt gynnat "Folkmusik- och dansåret 1990". Detta sedan Södermanlands spelmansförbund, bildat 1925 och därmed landets äldsta och med 750 medlemmar ett av de största, och Sörmländska ungdomsringen gemensamt fick förtroendet att anordna riksspelmansveckan och uppspelningarna för Zornmärket.

Programutbudet har varit bredare än någonsin. Konserter och dans, gatamusik, föreläsningar och utställningar är bara en liten bråkdel av allt som förekommit. Kända svenska traditionsbärare har spelat och berättat om sig själva och sin musik.

□ Marknad

Utflykter har förekommit, både till lands och sjöss. Givetvis med musikunderhållning ombord.

På lördag blir det folkliga

Riksspelmansstämman:

Nyköping väntar invasion

vanliga torghandeln ska ökas med folkmusikstånd, försäljning av instrument, utläring av låtar, verkstad, musik- och dansuppträdande, polskeskola och buskspel. Rekarne folkdansgille uppträder på stora scenen vid torget. Detta för att nämna något.

Och så ett litet exempel på musik i slott och i koja. I tisdags spelade Simmings i Nyköpings slotts stora matsal. En stund senare gick det bra att lyssna till Ingvar Andersson och Jan Lundin, som bytte låtar i Tovastugan.

CARL-GUSTAF OHLSSON